

Výnosy z emisních povolenek:

kam míří dnes a jak mohou pomoci lidem?

Cena emisní povolenky se v posledním roce více než zdvojnásobila až na současných bezmála 90 EUR za tunu CO₂.

Na **růstu cen elektřiny pro domácnosti a firmy se však povolenka podílí jen z 10–20 %**, jak jsme ukázali v [předchozím factsheetu](#). Na vině je mnohem více kritická situace na trhu se zemním plynem.

S růstem ceny povolenek přímo souvisí, kolik z jejich aukcí získá stát. **Výnos se každoročně zvyšuje a v příštích letech může pro Česko činit přes 30 mld Kč ročně.**

Je zde příležitost tyto prostředky plně využít, a to jednak v podobě **investic do úspor energií a budování obnovitelných zdrojů**, jednak na **přímé kompenzace pro domácnosti zasažené růstem cen energií**.

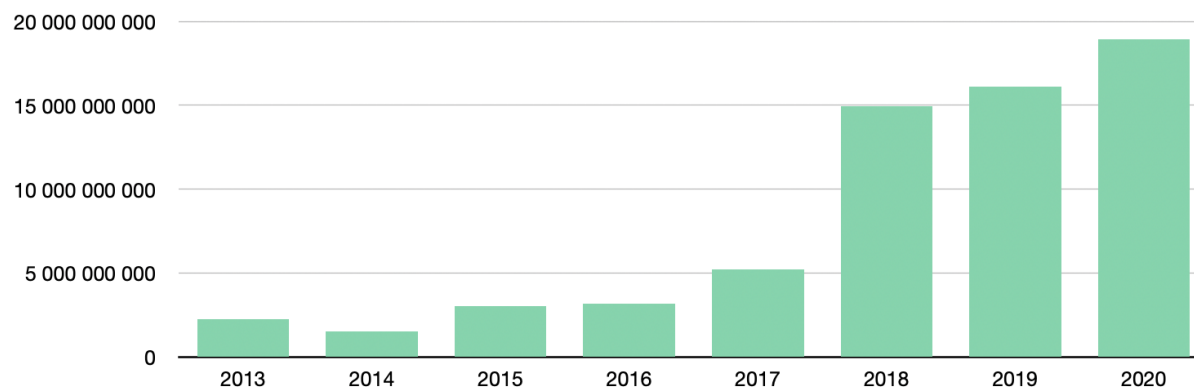
Musí ale dojít k ukončení bezúčelného rozpouštění výnosů z aukcí ve státním rozpočtu, které nyní hrozí ve stále větší míře.

Vývoj ceny emisní povolenky v EU ETS za posledních 12 měsíců (EUR/tunu CO₂)

Zdroj: Ember Climate

Příjem státního rozpočtu z výnosů dražeb povolenek (v Kč):

Zdroj: reportnet.europa.eu/public/country/CZ

Modernizační fond: největší investiční nástroj pro snižování emisí

Pro roky 2021–2030 v něm má Česko výnosy ze 193 milionů povolenek (a po reformě systému EU ETS to může být ještě více). Celkový objem peněz tedy přímo závisí na ceně povolenky.

při průměrné ceně
povolenky 30 EUR
= cca **150 mld Kč**

nebo

při průměrné ceně
povolenky 100 EUR
= cca **500 mld Kč**

Kam tyto prostředky zamíří?

Nové obnovitelné
zdroje energie

Modernizace
teplárenství

Zlepšování energetické
účinnosti velkých
průmyslových podniků

Zlepšení energetické
účinnosti menších
podniků

Modernizace do-
pravy v podnikatel-
ském sektoru

Modernizace veřejné
dopravy

Energetická účinnost
veřejných budov
a infrastruktury

Komunitní energetika
(obce, družstva, domy)

Modernizace soustav
veřejného osvětlení

Nová zelená úsporám: kotlíkové dotace, fotovoltaika i dešťovka

Často se opomíjí, že také **program Nová zelená úsporám**, z něhož čerpají **domácnosti na zateplování, výměnu starých uhelných kotlů, fotovoltaiku na střechách, nebo zachytávání dešťovky**, je **financovaný z výnosů z aukcí emisních povolenek**. V následujících letech jej má ve výši cca 5 mld Kč ročně financovat Národní plán obnovy, od roku 2026 však opět výnosy z aukcí povolenek. Ty by podle současného plánu činily jen 4 mld Kč ročně, přitom **poptávka domácností po podpoře bude téměř jistě vyšší**. Je tedy žádoucí, aby se také podíl výnosů z povolenek mířící do Nové zelené úsporám postupně zvyšoval.

návrh

Klimatická dividenda: peníze přímo domácnostem

Klimatická dividenda může být nástroj, který **část výnosů z aukcí emisních povolenek vrátí domácnostem**. Hlavně v době vysokých cen za energie by přerozdělení části zisků z prodeje povolenek bylo efektivním a účinným řešením.

Nástroj vrácení příjmů z uhlíkové daně spotřebitelům zkouší od roku 2022 sousední Rakousko. **Každá dospělá osoba** bude mít v závislosti na místě bydliště nárok na **100 až 200 EUR** ročně.

Jak by to mohlo fungovat u nás?

Po dodržení doporučení EU, aby alespoň **50 % příjmů** z národních aukcí šlo **do investic na klimatická opatření**, by zbylé výnosy mohly být využity na klimatickou dividendu, která by tak v dalších letech činila **kolem 1 500 Kč na obyvatele ČR ročně**.

Materiál zpracovali Tomáš
Jungwirth (tomas.jungwirth@amo.cz)
a Jan Svoboda (jan.svoboda@amo.cz).
Grafická úprava Jaroslav Kopřiva.

